

Mei 1975

TENTOONSTELLING
IN DE
CENTRALE WERKPLAATS
MECHELEN

**rollend materieel
personeelsscholing**

Omslagfoto : foto Guido Coolens

NATIONALE MAATSCHAPPIJ DER BELGISCHE SPOORWEGEN

Zijn tentoongesteld :

Rijtuig voor internationaal verkeer

- TEE-rijtuig type A 8 t.u.
- Ligrijtuig type X B 10 C 10
- Bar-dancingrijtuig
- Slaaprijtuig type T2

Zelfaandrijvende rijtuigen

- Elektrisch motorrijtuig met thyristoren
- Dieselmotorwagen reeks 45

Lokomotieven

- Elektrische lokomotief voor Europees verkeer
- Elektrische lokomotief voor BENELUX-treinen
- Diesel-elektrische lokomotief voor binnenverkeer

Goederenmaterieel

- Transcontainer voor wereldvervoer
- Machinekoelcontainer voor Europees vervoer
- Platte wagen voor vervoer van containers type 3714A2

Dienstmaterieel

- Bioscooprijtuig
- Schooltrein E.S.
- Medisch treinstel

Materieel hersteld in de centrale werkplaats

- Een rijtuig
- Een elektrisch motorrijtuig

en daarbij :

- Stoomtrein uit het verleden
- Tentoonstelling gewijd aan personeelsscholing
- Diarama
- Modelspoorweg
- Informatiecentrum

TEE-rijtuig type A 8 t.u.

De TEE-rijtuigen type A 8 t.u., bouwtype 1966 maken deel uit van de TEE-treinstellen op de verbinding Parijs-Brussel-Amsterdam.

Dit TEE-rijtuig omvat één grote afdeling met een mid-dengang en 46 zitplaatsen (3 zitplaatsen in lijn). Beide uiteinden van het rijtuig hebben een platform met 2 automatische toegangsdeuren, een WC, een bagage-ruimte en een kleerkast. Eén uiteinde heeft bovendien een toiletafdeling.

De voornaamste kenmerken van dit TEE-rijtuig A 8 t.u. zijn de volgende :

- totale lengte : 25,50 m
- capaciteit : 46 zitplaatsen 1e klasse
- tarra (ritvaardig) : 47 t
- maximumsnelheid : 160 km/h

De nodige elektrische energie voor de werking van de uitrustingen op het rijtuig wordt betrokken uit een 3-fazige 660 V-hoofdleiding, die door een diesel-generatorgroep gevoed wordt. Deze generatorgroep met een vermogen van 300 kVA is in de pakwagen van het TEE-treinstel opgesteld.

De laagspanningsenergie wordt geleverd door een batterij 24 V - 320 Ah.

Bij de ontwikkeling van het TEE-rijtuig heeft men zich ten zeerste ingespannen om te kunnen beantwoorden aan de hoge eisen die de commissie TEE stelde met betrekking tot het comfort.

Om de reizigers het hoogste comfort te kunnen bieden, werd het TEE-rijtuig ondermeer voorzien van :

- een automatische klima-uitrusting die de luchtverversing en de temperatuurregeling verzorgt;

- individuele zetels met 2 armsteunen; de zetels kunnen 3 standen innemen;
- een doorgedreven thermische en akoestische isolatie;
- opklaptafels voor het nemen van een maaltijd ter plaatse;
- een bagage-ruimte en kleerkast op het platform;
- een sanitaire inrichting met warm en koud water, een stopcontact 220 V voor het gebruik van een scheerapparaat;
- een algemene fluorescentieverlichting;
- een omroepinstallatie langswaar inlichtingen kunnen meegedeeld worden;
- automatische afdelings- en kopdeuren die geopend kunnen worden door de druk van de reiziger op het tapijt voor de deur;
- automatische toegangsdeuren welke geopend worden door bediening van de binnenste of de buitenste handgreep.

Uit oogpunt veiligheid van de reizigers, is het waard te vermelden dat de automatische toegangsdeuren door het treinpersoneel op afstand kunnen gesloten worden en in elk geval automatisch sluiten, zodra de trein een zekere snelheid bereikt heeft.

Ligrijtuig type X B 10 C 10

Dit 2^e klasse ligrijtuig, geschikt voor internationaal verkeer, omvat 10 afdelingen met 6 zitplaatsen of 6 ligplaatsen. Een uiteinde van het ligrijtuig heeft een platform met 2 toegangsdeuren, 1 WC, 2 toiletafdelingen en een dienstafdeling. Het andere uiteinde heeft een platform met 2 toegangsdeuren, 1 WC en 1 toiletafdeling.

De voornaamste kenmerken van het ligrijtuig type X B 10 C 10 zijn de volgende :

- lengte : 26,40 m
- capaciteit : 60 zitplaatsen of 60 ligplaatsen
- tarra (ritvaardig) : 47,6 t
- maximumsnelheid : 160 km/h

De nodige energie voor de verwarming van het rijtuig wordt betrokken uit de algemene hoogspanningsleiding van het rijtuig die door de elektrische lokomotief gevoed wordt. Deze laatste kan de 4 genormaliseerde spanningen leveren, namelijk 1000 V - 16 2/3 Hz; 1500 V - 50 Hz; 1500 V gelijkstroom en 3000 V gelijkstroom. Een elektronische spanningskiezer beveelt een omschakelaar die de gepaste schakeling der verwarmingsuitrusting voor de aangelegde spanning verwezenlijkt.

De laagspanningsenergie wordt geleverd door een alternator van 6 kW, gekombineerd met een batterij 24 V - 450 Ah. Een tweede alternator van 6 kW levert de nodige energie voor de verwarming van het water. Beide alternatoren zijn op een draaistel gemonteerd en rechtstreeks aangedreven door de wielas.

Het comfort van het ligrijtuig X B 10 C 10 werd behoorlijk verzorgd dank zij :

- een moderne verwarmings- en luchtverversingsinrichting; deze inrichting onderhoudt de ventilatie en regelt de luchttemperatuur per afdeling;

- in de zomer verzorgt deze inrichting eveneens de luchtverversing;
- een verbeterde soepelheid van de bekleding der ligplaatsen;
- een soepele ophanging van het ligrijtuig;
- een goede thermische en akoestische isolatie;
- een fluorescentieverlichting;
- een sanitaire inrichting voorzien van koud en warm water, stopcontact voor elektrisch scheerapparaat;
- een omroepinstallatie met in iedere afdeling een luidspreker;
- een grote tafel per afdeling die het nemen van het ontbijt ter plaatse mogelijk maakt.

Vermelden we nog dat uit het oogpunt veiligheid van de reizigers de toegangsdeuren van het ligrijtuig type X B 10 C 10 in de toekomst met een elektro-pneumatische bediening zullen uitgerust worden. Hierdoor zullen de deuren gesloten worden door afstandsbediening of automatisch zodra de trein in beweging is.

Bar-dancingrijtuig

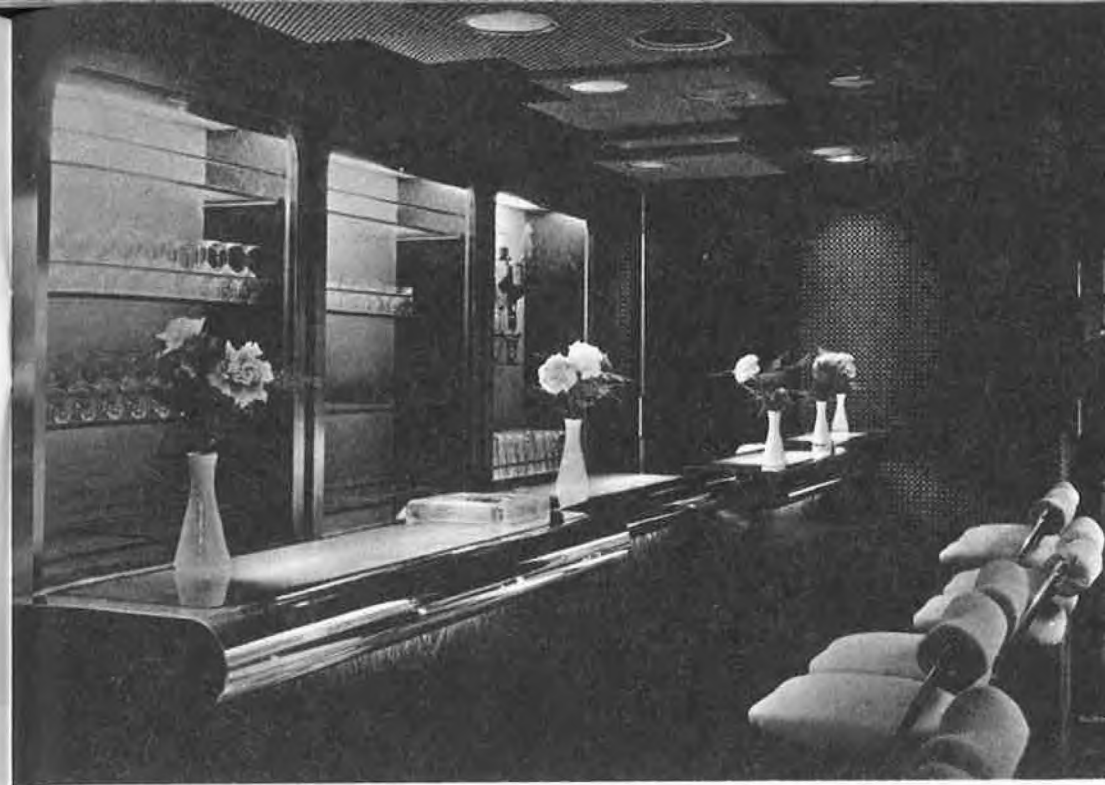
Het bar-dancingrijtuig, geschikt voor internationaal verkeer, maakt deel uit van de vakantietrein « Frecia del Sole » die de verbinding Brussel-Rimini (Italië) verzekert.

Het modern en gezellig ingerichte bar-dancingrijtuig omvat een volledig uitgeruste bar en een keuken, een Hi-Fi installatie, een sfeervol verlichte dansvloer van ruim 15 m², een salon met 16 zitplaatsen en een sanitaire inrichting. Beide uiteinden van het rijtuig hebben een platform met elk twee toegangsdeuren.

De voornaamste kenmerken van het bar-dancingrijtuig zijn de volgende :

- lengte : 22,30 m
- tarra (ritvaardig) : 54 t
- maximumsnelheid : 160 km/h.

De laagspanningsenergie wordt geleverd door een alternator van 6 kW gekombineerd met een batterij 24 V - 450 Ah. De energie nodig voor de verwarming van het bar-dancingrijtuig wordt betrokken uit de hoogspanningstreinleiding die door de elektrische lokomotief gevoed wordt. Een elektronische spanningskiezer en omschakelaar verwezenlijken de gepaste schakeling voor de 4 mogelijke voedingsspanningen.

Het bar-dancingrijtuig, in 1974 door CW Mechelen ingericht, is uitgerust met moderne draaistellen die een volkomen soepele ophanging en een grote stabiliteit verzekeren; factoren die vooral bij dit rijtuig een belangrijke rol spelen. Het rijtuig is bovendien voorzien van schijfremmen waardoor het remmen veel zachter verloopt.

Vermelden we nog dat bij de bouw van het bar-dancingrijtuig het esthetisch aspect van de binneninrichting zeker niet verwaarloosd werd.

Dank zij het bar-dancingrijtuig wordt de eerste en de laatste vakantie-avond gezellig doorgebracht aan de bar of op de dansvloer. Vakantiestemming is er altijd in de trein !

Het comfort van het slaaprijtuig T 2 werd bijzonder verzorgd dank zij het toepassen van een automatische en autonome klima-uitrusting. Deze staat in voor de temperatuurregeling en luchtverversing.

Verder werd het comfort van de reizigers nog aanzienlijk verbeterd door het rijtuig uit te rusten met :

- schijfremmen gekombineerd met blokremmen; het remmen verloopt veel zachter en verwekt veel minder lawaai; tegelijkertijd werd de akoestische isolatie aanzienlijk verbeterd door het aanwenden van geschikte bekledingsmaterialen voor de vloer en de wanden;
- geperfectioneerde draaistellen die een volkomen soepele ophanging verzekeren;
- een fluorescentieverlichting;
- een sanitaire waterinstallatie die de WC's, de dienstafdeling en de wastafels in de afdelingen voorziet van warm en koud water.

Vermelden we nog dat de dienstafdeling uitgerust is met een elektrische waterverwarmer en een koelkast. Hierdoor kan de bediening van de reizigers met drank en ontbijt in de beste voorwaarden gebeuren.

Uit het oogpunt veiligheid vermelden we in het bijzonder dat de automatische toegangsdeuren door het treinpersoneel op afstand kunnen gesloten worden en in elk geval automatisch sluiten, zodra de trein een zekere snelheid bereikt heeft.

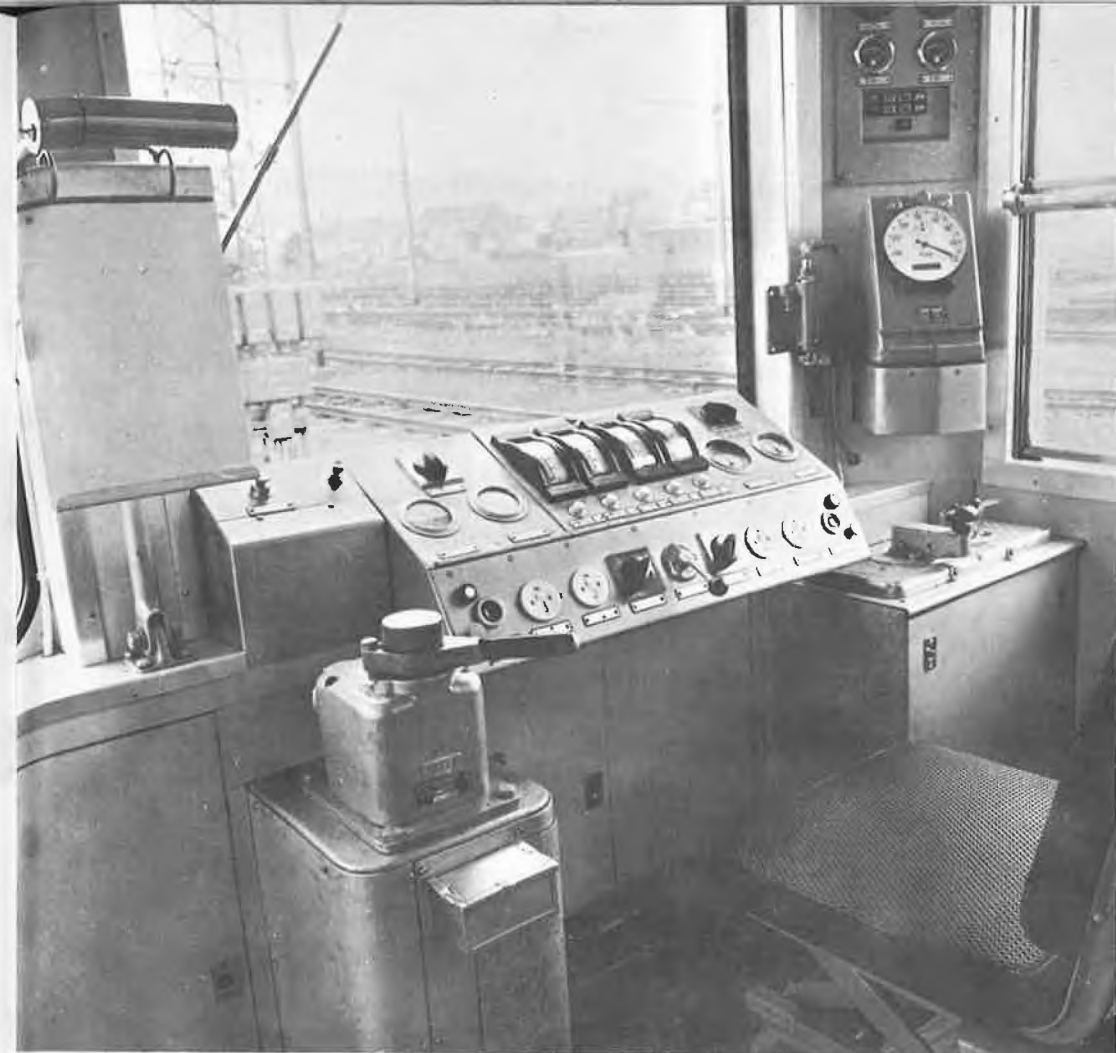

Dieselmotorwagen reeks 45

De motorwagens zijn dieselveertuigen die hoofdzakelijk op secundaire spoorlijnen ingelegd worden. Gezien het groot aantal onbewaakte overwegen op die secundaire lijnen, werden de motorwagens in twee heldere, kontrasterende kleuren geschilderd (signaalrood voor het onderste gedeelte van de kast en okergeel voor het bovenste gedeelte), ten einde ze beter zichtbaar te maken van op grote afstand voor de autobestuurders.

De tentoongestelde motorwagen behoort tot een reeks van 10 gebouwd in het jaar 1955. Hij werd in 1974, als eerste van de reeks, gemoderniseerd in CW Mechelen. Deze modernisering omvat :

- vervanging van de motorisatie en van de koelinrichting van de dieselmotor;
- verbreden van de stuurposten en moderniseren van de stuur- en bedieningsuitrusting;
- plaatsen van scheidswanden tussen de afdelingen en de sassen, met het doel het comfort van de reizigers te verhogen;
- binneninrichting in kunststof (panolux en polyester).

Enkele karakteristieken van de motorwagens reeks 45 :

- totale lengte : 23,80 m
- capaciteit : 96 zitplaatsen
15 klapstoelen
40 staanplaatsen
- gewicht (ritvaardig) : 42,15 t
- 2 dieselmotoren GM van : 190 pk
- transmissie Voith Diwabus.

Elektrische vierspanningslokomotief voor Europees verkeer — Reeks 16

De lokomotieven reeks 16, in dienst genomen vanaf 1966, slepen de internationale treinen op de assen Oostende-Keulen en Brussel-Parijs, waarbij aan de grens niet van lokomotief moet gewisseld worden, niettegenstaande de verschillende stroomsoorten, gebruikt in de onderscheiden landen. Tevens zijn het lokomotieven reeks 16 welke de treinen « Freccia del Sole » (Brussel-Rimini) tot Spiez (Zwitserland) slepen, waarbij zij resp. België, Luxemburg, Frankrijk en Zwitserland doorlopen.

Zij ontwikkelen hun volle vermogen op al de genormaliseerde stroomnetten van Europa. De spanning op de respectievelijke bovenleidingen bedraagt :

- gelijkspanning 3000 V (België, Italië);
- gelijkspanning 1500 V (Nederland, Frankrijk);
- wisselspanning 15 kV 16 2/3 Hz (Duitsland, Zwitserland, Oostenrijk);
- wisselspanning 25 kV 50 Hz (Frankrijk).

Er werden 8 lokomotieven reeks 16 geleverd, genummerd 1601-1608, die als voornaamste karakteristieken hebben :

- lengte : 16,65 m
- gewicht : 82,6 t
- belasting per as : 20,65 t
- Eén-uurvermogen : 280 kW (3780 pk)
- maximumsnelheid : 160 km/h
- trekkracht bij aanzetten : 20 ton.

De opbouw van een vierspanningslokomotief onderscheidt zich van die van een klassieke gelijkspanningslokomotief door de inrichting voor het omvormen van de wisselspanning van 15, resp. 25 kV naar gelijkspanning 1500 V. Hiervoor is er een hoofdtransformator, welke de hoge spanning neertransformeert.

De spanning wordt daarna gelijkgericht en afgevlakt. De gelijkrichters zijn van het Si-halfgeleider-type met geforceerde ventilatie. Op het dag zijn drie stroomafnemers opgesteld, één voor 15 kV, één voor 25 kV en één voor 1500/3000 V. Een spanningstaster beveiligd de uitrusting tegen elke foutieve bewerking en voorkomt het voeden met een spanning die niet overeenkomt met de gekozen koppeling.

Het aanzetmechanisme is van het Jeumont-Heidmann-type (JH). De traktiemotoren zijn vast opgesteld in het bogieraam. De elastische verbinding met de wielassen gebeurt over een koppel rechte tandwielen en een dansende ring systeem Alstom met holle as.

De lokomotief is voorzien van een automatische pneumatische hogedrukrem, met elektrische bediening van de rem der rijtuigen, en van een pneumatische rechtstreekse rem, alleen werkend op de lokomotief.

De drukluchtinstallatie wordt gevoed door een motor-compressorgroep; de normale bedrijfsdruk bedraagt 9 kg/cm². De treinverwarming wordt verzekerd door de koppelingsapparatuur van de lokomotief :

- op het gelijkstroomnet 1,5 of 3 kV rechtstreeks door de bovenleiding;
- op het wisselstroomnet door tussenkomst van een aftakking op de hoofdtransformator volgens de gekozen netspanning.

De laagspanningsstroomkringen worden gevoed door een Cd-Ni batterij, opgeladen door een combinatie alternator-gelijkrichter en statische regelaar.

Elektrische tweespanningslokomotief voor benelux-treinen — Reeks 25-5

De lokomotieven reeks 25-5, afkomstig van de lokomotieven reeks 25, werden in 1974 door CW Meche-len aangepast aan het gebruik in de trek- en duw-treinen (keertreinen) Benelux, welke de verbinding Brussel-Antwerpen-Amsterdam onderhouden.

Om de frontverandering van de lokomotief in Antwerpen-Centraal te vermijden, blijft het traktievoertuig op zijn plaats in de trein. De lokomotief duwt of trekt de trein, naargelang zij zich vooraan of achteraan de trein bevindt. De besturing geschiedt van uit de lokomotief of vanuit het koprijtuig, dat als stuurrijtuig ingericht werd.

Benevens het geschikt maken voor trek- en duwdienst, werd de lokomotief aangepast voor het gebruik onder 3000 V bovenleiding (België) en 1500 V (Nederland) en dit met behoud van zijn volle vermogen.

Voornaamste kenmerken :

- lengte : 17,970 m
- gewicht : 85 t
- belasting per as : 21,25 t
- éénuurvermogen : 2000 kW (2728 pk)
- maximumsnelheid : 130 km/h
- trekkracht bij aanzetten : 20 t.

De opbouw van de lokomotief is klassiek, nl. 4 traktiemotoren van 1500 V gekoppeld in serie of serie-parallel op het 3000 Volt-net; in serieparallel — parallel op het 1500 Volt-net. Zij worden gevoed over aanzetweerstand welke progressief uitgeschakeld worden bij het aanlopen en op snelheid komen van de trein.

De aanzetting geschiedt uit de hand of automatisch onder de controle van een versnellingsrelais (stroomrelais).

Het uitschakelen van de aanzetweerstand, de koppeling van de traktiemotoren, het afzonderen en het shunten van de traktiemotoren wordt bevolen door nokkencassen, aangedreven door laagspanningsmotoren. Het aanzetmechanisme is van het Jeumont-Heidmann-type (JH).

Het geheel, aanzetweerstand, nokkencassen, bedieningsrelais, ritrichtingswisselaar, snelschakelaar (DUR) en beveiligingsapparatuur, maakt de JH-blok uit. Deze is centraal opgesteld in de lokomotief.

De traktiemotoren, twee per draaistel, zijn van het type neusophanging, d.w.z. rusten enerzijds op het draaistelraam en anderzijds op de wielas. Zij worden geventileerd door twee motorventilatorgroepen, met telkens 2 ventilatoren.

De lokomotief is uitgerust met een automatische pneumatische reminrichting, gekoppeld aan de rem van de rijtuigen en van een rechtstreekse rem, alleen werkend op de lokomotief zelf. De druklucht wordt geleverd door een motorcompressor-aggregaat. De normale bedrijfsdruk bedraagt 8 kg/cm².

Op de as van één van de motorventilatorgroepen is nog een laagspanningsdynamo gemonteerd welke de lading van de boordbatterij verzorgt. Een Cd-Ni batterij van 54 elementen staat in voor de voeding van de laagspanningsbedieningskringen en voor de verlichting van de lokomotief.

Een automatische waakinrichting verbreekt de voeding van de traktiemotoren en brengt de rem in werking ingeval de treinbestuurder de controle niet meer beheerst.

Diesel-elektrische lokomotief voor binnenverkeer — Reeks 62-63

De diesel-elektrische lokomotieven reeks 62-63 van gemiddeld vermogen, worden gebruikt voor reizigers-treinen en lichte tot middelzware goederentreinen op niet geëlektrificeerde lijnen.

Ze werden gebouwd tussen 1961 en 1966.

Algemene kenmerken :

- lengte : 16,97 m
- gewicht rijklaar : 80 t
- belasting per as : 20 t
- maximumsnelheid : 120 km/h
- totaal vermogen : 975 kW 1165 pk
- aanzettrekkracht : 21,6 t
- vermogen van dieselmotor : 1050 kW of 1425 pk
- toerental DM : 835 tr/min.

De dieselmotor heeft 12 cilinders, in V opgesteld, 2 takt met motorspoeling bij middel van een blaas-inrichting, type Roots en rechtstreekse brandstof-inspuiting.

De koelvloeistof van de dieselmotor wordt op temperatuur gehouden door een afkoelingsgroep, welke in het dak gemonteerd is.

De dieselmotor drijft een elektrische hoofdgenerator aan, waarvan de opwekking geleverd wordt door een hulpgenerator.

Het starten van de dieselmotor gebeurt door de hoofdgenerator te laten draaien als motor. De noodzakelijke energie wordt hierbij geleverd door een batterij. De hoofdgenerator geeft elektrisch vermogen af aan 4 gelijkstroomtraktiemotoren, welke permanent in parallel geschakeld zijn.

Het ontwikkeld vermogen wordt geregeld door de snelheid van de dieselmotor te laten variëren door tussenkomst van een elektrisch bediend regeltoestel.

De vier traktiemotoren drijven elk één wielas aan over een koppel rechte tandwielen; ze zijn van het type met neusophanging, d.w.z. opgehangen enerzijds aan het draaiestelraam en anderzijds rustend op de wielas.

Vier motorventilatoren zorgen voor de geforceerde koeling van de traktiemotoren.

De treinverwarming wordt met stoom verzekerd. Er kunnen 2 stoomdrukregimes 4,2 kg/cm² en 6 kg/cm² geleverd worden door een automatische stoomgenerator waarvan de maximum druk 14 kg/cm² is.

De lokomotief heeft een automatische pneumatische reminrichting welke de ganse trein bedient en een rechtstreekse pneumatische rem, alleen werkend op de lokomotief.

De druklucht wordt verkregen door een compressor aangedreven door de dieselmotor. De bediening van de elektrische laagspanningsstroomkringen wordt verzekerd door een combinatie van accumulatoren-batterij, laadgenerator en regelaar.

Het bioscooprijtuig

Voor beroepsopleiding werd door CW Mechelen een rijtuig omgebouwd tot bioscooprijtuig. De opleiding van het personeel zal dank zij dit rijtuig door middel van film en diapositieven op de plaats zelf van het werk kunnen plaatsvinden.

De algemene voeding van het rijtuig is opgevat voor een spanning van 3 X 380 Volt. Het vermogen kan opgenomen worden aan de aftakdozen in de werkplaatsen of in de stations.

Het rijtuig is uitgerust met een klima-uitrusting met een motorcompressorgroep van 7 000 figurieën.

Naast de projektiezaal, die 48 personen kan bevatten, en de projektiekabine is ook een vergaderzaal voorzien.

Speciale aandacht bij de bouw van dit rijtuig werd besteed aan de akoestische en thermische isolatie. Er is tevens een klankinstallatie ingebouwd.

Dit bioscooprijtuig is pas afgewerkt en zal na de expositie in dienst gesteld worden.

De schooltrein E.S.

Een grondige studie van het probleem « seingever en zijn opleiding » leidde tot de oprichting van een rondreizende school, waarvan de klaslokalen en het didactisch materiaal in vier speciaal ingerichte spoorwegrijtuigen werden ondergebracht.

Samenstelling.

A. Op het gebied van het **onderwijzend personeel** is de « Schooltrein van de Seinrichting (S.T.S.) » samengesteld uit :

1. leidend en vast personeel, dat rechtstreeks afhangt van de « Directie van Elektriciteit en Seinrichting »;
2. afwisselend instruكتورpersoneel, dat afhangt van de verschillende groepen, waaruit het spoorwegnet is samengesteld.

B. Op het gebied van het **materieel** is de S.T.S. samengesteld uit :

1. Het laboratoriumrijtuig, dat uitsluitend ter beschikking is van het onderwijzend personeel, bestaat uit het sekretariaat en een afdeling dokumentatie voor techniek;
2. Het auditoriumrijtuig, waar de theoretische lessen gegeven worden;
3. Het elektrische seinpostrijtuig met de volgende uitrustingen :
  - een seinpost van het al-relais type;
  - een seinpost van het wisselstraat-seinkruk type;
  - een seinpost van het normale type;
  - toestellen om de beginselen van de seinrichting en van het blokstelsel aan te leren.

4. Het elektro-mechanische seinpostrijtuig met seinposten van het Siemestype :

- oorspronkelijke uitvoering met bewaakte en automatische overwegen;
- uitvoering met aangepaste verbeteringen in verband met de bediening en de controle;
- uitvoering met gemengde elektro-mechanische bediening en met een van uit de seinpost bediende overweg.

Al de moeilijke exploitatiegevallen, zoals o.a. een spoor buiten dienst, ritten van werktreinen, algehele of gedeeltelijke ritten op tegenspoor, dienst op enkel-spoor, kunnen gesimuleerd en aangeleerd worden.

2 van de 4 rijtuigen worden tentoongesteld.

De acht groepen van de NMBS hebben tot op heden 160 promoties gehad, wat een totaal van 4898 afgeleverde S.T.S.-brevetten vertegenwoordigt.

Het medisch treinstel

De arbeidsgeneeskunde vergt een bestendig toezicht en een grondig onderzoek van het personeel in de strijd tegen de beroepsziekten. Wegens de spreiding van de spoorweginstallaties moeten heel wat spoormannen zich aanzienlijke verplaatsingen getroosten wanneer zij zich naar de gewestelijke geneeskundige centra dienen te begeven.

Dank zij de medische rijtuigen, gebouwd in onze centrale werkplaats Mechelen, kunnen die centra beschikken over een ware rijdende medische inrichting voor het uitvoeren van periodieke onderzoeken, inentingen en het uitoefenen van toezicht op de hygiënische werkvoorwaarden in de te ver afgelegen werkposten.

De medische rijtuigen bieden dus een dubbel voordeel: ze brengen de geneesheer op de plaats zelf van het werk, wat in medico-sociaal opzicht een pluspunt is en schaffen bovendien de verre verplaatsingen van het personeel af.

Het medisch treinstel bestaat uit twee rijtuigen en is volledig autonoom wat de levering van energie betreft. Een generatoraggregaat dat een vermogen afgeeft van 150 kVA onder een driefasige spanning van 380 V, voedt de verschillende apparaten alsmede de klima-inrichting, waarvan de prestaties in het proefcentrum van het klimatologisch station te Wenen getest werden. De dubbele motorcompressorgroep levert 2 X 7 000 frigorieën.

Stoomtrein uit het verleden

Stoomlokomotief reeks 29

De stoomlokomotief n° 29013 behoorde tot een reeks van 220 Canadese en 80 USA-lokomotieven, die in 1945 werden aangekocht om de tijdens de oorlog zwaar beschadigde of weggevoerde lokomotieven van het Belgisch spoorwagennet te vervangen. Deze lokomotieven lieten de NMBS toe het treinverkeer, na de oorlog 1940-1945, zeer vlug weer op dreef te brengen.

De lokomotief n° 29013 behoorde tot het type 29 « Consolidation » voor gemengd vervoer, met een adhesiegewicht van 78 ton en een totaal gewicht (tender inbegrepen) van 150 ton. Zij trok, op vlak terrein, zowel goederen- als reizigerstreinen met een maximum last van 600 ton, tegen een topsnelheid van 96 km per uur. De lokomotieven type 29 die van zeer goede opvatting waren, hebben uitstekende diensten geleverd tijdens de overgangperiode naar de elektrische- en dieseltraktie.

De lokomotief 29013 sleepte op 20 december 1966, tussen Aat en Denderleeuw, de laatste trein (omnibustrein n° 8155) welke door een stoomlokomotief op het Belgisch spoorwagennet werd getrokken. De 29013 had toen, sinds zijn indienststelling, ongeveer een miljoen kilometer afgelegd.

Houten rijtuig 3^e klasse en houten rijtuig 1^e en 2^e klasse met pakwagen

Deze houten rijtuigen werden rond 1909 gebouwd. Zij waren van het drie-assige type met bladveerophanging. Zij omvatten 2 afzonderlijke delen, het stalen onderstel en de houten kast. Het onderstel omvatte het raam, de wielstellen en de delen welke hen onderling verbonden, alsook de doorlopende trekrichting.

De houten kast werd eenvoudig op het stalen onderstel geplaatst en daaraan bevestigd.

De verwarming werd verzekerd door een algemene doorlopende stoomleiding. Oorspronkelijk waren ze uitgerust met gasverlichting. Deze gasverlichting werd destijds door CW Mechelen omgebouwd tot elektrische verlichting met gloeilampen.

Er bestonden rijtuigen met 1e, 2e en 3e klasse. In 1956 werd de 3e klasse afgeschaft.

Voornaamste kenmerken.

Rijtuig 1e en 2e klasse met pakwagen.

Doorgangrijtuig met afgesloten compartimenten waarvan één 1e klasse.

Tarra : 22 t.

Aantal zitplaatsen : 30.

Radafstand : 4,60 m.

Totale lengte : 15,210 m.

Rijtuig 3e klasse.

Doorgangrijtuig met 8 open compartimenten.

Tarra : 21 t.

Aantal zitplaatsen : 64.

Radafstand : 4,60 m.

Totale lengte : 15,210 m.